

Gyökerek és szárnyak (Bánkuti István emlékére)

Katona lányának lenni, főleg ha fiút vártak, nem egyszerű dolog. Mai világunkban azonban hasznosnak bizonyult a fegyelem, önfegyelem, határidők betartása, titoktartás, precizitás, szoros napirend – mely beleivódott mindennapjaimba – mindezekért hálás lehetek. Egyetlen lányaként hálás vagyok a sorsnak, hogy a „szigorúság” mellett egy családjáért mindent megtevő, pozitív, derűs, emberszerető, a világra, tudásra nyitott Apa mellett nőhettem fel, s akinek tanításai nem csupán az én életembe, ivódtak be, hanem unokáiéba, dédunokáiéba is, sőt volt tanítványaim is továbbviszik azokat.

Ő egy igazi tanító volt. Békésebb időkben kiváló földrajz-történelem tanár lehetett volna belőle, így csak családja, barátai, a nyugdíjas klub élvezhette rögtönzött földrajz és történelem óráit. Hihetetlen képességekkel rendelkezett. Ahol végigment egy útvonalon, megjegyezte a következő falu, város nevezetességeit. Mikor már nem tudott utazni, akkor is szívesen állított össze a Pécsi Honvéd Nyugdíjas Klub számára kirándulási útvonaltervet. Mikor már nem tudott tornázni, de még elkísérte Böbét, akkor is ontotta magából a vicceket. Gyerekkorától bújta a könyveket, a „Minek tanulsz, úgyse viszed semmire” - féle visszahúzó mondatok nem hatottak rá, sőt! **Nem mindegy, mire fordítod a makacsságodat, a szabadidődöt!** – mondta gyakran.

A Nyugdíjas klubban ismerte meg Gáspár Józsefné Böbét, akivel 23 évig éltek élettársént. Sok szép közös élményük, kirándulásuk volt a klubbal, családjaikkal.

A Pécsi Honvéd Nyugdíjas Klub vezetőségi tagja volt, míg bírta egészsége, ereje. A Puskás Tivadar Híradó Bajtársi Egyesület tagja volt, büszkén mutatta Szepezdi Dezső dedikált könyvét, emlegette volt kollégáját, dr. Lindner Miklóst.

Nem volt sok barátja sem ellensége, bár nem mindenki viselte jól egyenes beszédét, nyíltságát. Munkatársai a nevéből játékosan a Bánkutya, majd aztán csak a Kutya becenevet ragasztották rá, ami hűségét jelképezte. Soha senkinek nem akart rosszat, szándékosan senkit nem bántott meg. Még az őt igaztalanul, vagy haszon reményében bántóknak is megbocsátott, azt mondta, **nem lehet egy életen át haragudni.** Mindig másokra volt tekintettel, önmagát háttérbe szorította. Mindenkinek segített, akinek csak tudott, bár a „**lyukas korsóba nem töltünk vizet**” mondás alapelve volt.

Gyerekkori betegségem (asztma) miatt nem vállaltak több gyereket, így minden tudását, készségét nekem szeretne volna átadni. Nem rettent meg, mikor az orvosok nem sok jóval kecsegtették állapotomat illetően, tudta, hogy **a szeretet sok mindent legyőz.** Hálás vagyok, hogy így neveltek, hogy **gyökereket és szárnyakat adott.** Elég korán, 14 éves koromban kiderült, hogy a pedagógus pályát választom. Bakfisként, egyetlen lányként szerettem volna én is divatosan öltözni. Sosem felejttem el, hogy akkor leültetett, és elmagyarázta, hogy a pedagógus minden rendszerben a „nemzet napszámosa”, így ő szerencsétlenné tesz engem, ha nekem megadja az utolsó divat szerinti öltözködést, amit majd magamnak nem fogok tudni biztosítani. Így gyerekfejjel megtanultam, hogy a divat, színház, könyv, hanglemez, hangverseny, mozi, kirándulások stb. nem létszükségleti „luxusokért” külön meg kell dolgozni. Így 14 éves korom óta minden nyáron dolgoztam. Hálás vagyok ezért a tanításáért is.

1929. november 27-én született Pécssett, Gyárvárosban. A szűkös anyagi körülmények ellenére örömmel fogadták másfél évvel idősebb Anna nevű nővére mellé. János nevű öccse négy évvel később érkezett a családba. Édesapja a Mohács-Pécsi Vasútnál dolgozott kocsirendezőként, váltókezelőként, havi 50 pengős fizetésért.

Akkoriban még bölcsőde és óvoda is alig volt, így édesanyjuk háztartásbeliként nevelte a 3 gyermeket. A család első gyermeke Ádám 8 hónapos korában meghalt, ő is a pécsudvardi temetőben nyugszik a szülőkkel, nagyszülőkkel együtt.

Édesanyja horvát, édesapja sváb származású. Akkoriban nem volt szokás a vegyes házasság, ezért úgy kellett megszöktetni édesanyját.

1 éves korától 8 éves koráig az anyai nagyszülők pécsudvardi házában húzták meg magukat, majd a szülők felépítettek egy szoba-konyhás házikót. A villanyt csak 1951-ben vezették be a faluba.

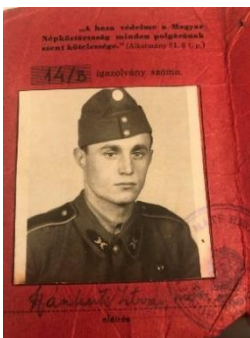
Iskoláit Pécsudvardon kezdte, mindig szeretettel emlékezett Radnai Mária tanító nénire, aki a szüleit is tanította.

A második osztályt már Pécssett végezte az Egyetem utcai Elemi Iskolában.

1948. június 10-én érettségizett a Pécs Városi Kereskedelmi Középiskolában. 44 főből csak 25-en jutottak el az érettségig a háború és a bukások miatt, 19-en szereztek érettségi vizsgát.

Ebben az időben még nagy volt a munkanélküliség, szinte csak fizikai munkásként lehetett elhelyezkedni (érettségivel ő is volt vagonkirakó, pályamunkás, csillés, matróz), és már 10 éves kora óta a nyári szünetekben is dolgozott. A bányában tapasztalt embertelen körülmények tovább erősítették abban, hogy küzdjön a kiszakadásért.

Matrózként eljutott Belgrád, Orsova, Turnu Severin, Újvidék, Pozsony és Bécs városába. Mivel nővére esküvőjére nem kapott szabadságot, felmondott a MESZHART-nál, majd Komlón a Bányavidéki Építési Vállalatnál anyagkönyvelő, anyagbeszerző lett.

1950. október 21-én tiszti iskolára jelentkezett, a Zalka Máté Híradó Tiszti Iskolába, ahol a századnál mindössze kettőjüknek volt érettségije. Ezt az 1956-ban elsők közt disszidált politikai tiszt szavá is tette. 1951 januárjában Kiváló Tanuló igazolványt kapott kiváló tanulmányi eredményeiért és bajtársai tanulmányainak segítségével. A nemzetközi helyzet feszültsége miatt sürgősen létre kellett hozni a híradó rendszert és lokátorokat magában foglaló alakulatokat, ezért az országos jelző-és figyelőrendszer létrehozásához gyorsított tanfolyamon vett részt, 1952. április 19-én tisztté avatták. A Honvéd Vezérkar Híradó Csoportfőnökség

Anyagi Technikai osztályára került tervező, beszerző tiszti beosztásba, ahonnan 1969-ben saját kérésére a Baranya megyei Polgári Védelemhez került, innen ment nyugdíjba 1987-ben, alezredesként. 38 évig dolgozott híradó katonai szolgálatnál.

1952-ben ismerte meg a tolmács-fordító tiszti beosztásban lévő Pintér Vilmit, akit jó fél év múlva feleségül is vett. Egymás hű társai voltak több mint 43 évig, felesége 1996-ban bekövetkezett haláláig.

1969-ben évek óta tartó vágya teljesült, amikor Pécsre, szülővárosába helyezték át. Toller László polgármester a 75. születésnapjára írott köszöntőjében is kiemeli szülővárosához való kötődését. **Hűsége, lokálpatriotizmusa**, tenni akarása példaértékű, bár egyre ritkább.

Minisztériumi állást, egzisztenciát hátrahagyva a fővárosból 20 év után költözött szülővárosába, hogy szüleit támogassa, hogy visszatérhessen a gyökerekhez.

Pécsudvardra a bekötőút 1968-ban készült el, a falu ünnepségén boldogan járta a kólót gyerekkori barátaival.

Egész életében keményen dolgozott. Munkájának „értelmetlenségét” a természetbe meneküléssel, olvasással, önműveléssel oldotta fel (hisz katonaként békében dolgozni látszólag értelmetlen, reménykedett, hogy tudását élesben alkalmazni soha nem kell).

Unokáinak megírta a család és élete történetét.

Két unokájával, Eszterrel és Zoltánnal a 200 km-s távolság ellenére szoros, szeretetteljes kapcsolata volt, sokat játszott velük, segítette, tanította őket, aggódott értük utolsó leheletéig.

A pontosság, precizitás, az „Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra”, az „Ébresztő föl”, a „Csak örömkönnyeket szabad hullatni”, a „Légy kíváncsi, akkor sosem öregszel”, „Nincs olyan, hogy nem tudom” mondások talán dédunokái, Jázmin, Panna, Dani és Finley életébe is beivódnak. Kitüntetéseit, díjait a fiókban tartotta, mert tudta, azok nem azonosak vele magával, amikor egybeolvasztjuk az eredményt az értékkel, a siker, akárcsak a csalódás, teher lehet a család számára.

A felmenők ereje és képessége az örökségünk. Megbecsüljük az utódainkat azzal, ha nem a túl- vagy alulteljesítés kultúráját, hanem a teljesítés örömét és kultúráját teremtjük meg. Hogy a kemény munka öröm. Az adottságaink gondozása öröm. Nem azért, mert muszáj. Azért, mert szabadok vagyunk így tenni. **A szabadság végső kulcsa az, hogy folyamatosan azzá válj, aki igazán vagy! Nem választhatjuk meg, mi történik velünk, de megválaszthatjuk, hogyan válaszolunk a tapasztalatokra.** Ez volt a legfőbb üzenete. És az, hogy szeressétek egymást!

Nyugodj békében drága Apám! Köszönök mindent. Igyekszünk továbbvinni tanításaid.

Bánkuti Katalin